

Widia Lariviere. Autoktonoa eta harro

JENOFA BERHOKOIRIGOIN

Kolonizazio eta asimilazio basatiaren eraginez, Kanada eta Quebecoko herri autoktonoak krisi identitario sakonean direla deitoratzen du Widia Larivierek, aita quebecarra eta ama algonkindarra duen gazteak. Hala eta guztiz ere, azken urte hauetan harrotasun sentimendua berriro loratzen ari dela dio: “Egia da kolonizazioagatik eta arrazakeriagatik laidoztaturiko nortasunari bestela begiratzen hasi direla anitz”. Baikorki begiratzen dio etorkizunari Larivierek.

“Kanada eta Quebecoko autoktonoon errealitateaz jakineza da nagusi”

Jenofa Berhokoirigoin

Historia isildua

“1820tik 1996ra, autoktonoen umeak lapurtuetabarnetegietanezarrituzten, ‘haurraren zegoen indioa hiltzeko’. Orotara 150.000 haur zituzten familetarik eraman, asimilazio bortitzera behartuz. Nerabe, eskolan nintzela, barnetegi horien berri ez nuela ohartzeak inarrosi ninduen. Gure historiaren pasarte horretan sakondu nahinuen. Nuen interesakusirik, amaxi ere hortik pasa zela aitortu zidan amak. Nire militantiaren abiatze emozionala une horretan kausitu zen”.

Quebec mailako Idle No More mugimenduaren sortzaileetan zara.

2012 urteko udazkenean sortu zuten mugimendua lau emakumek, hiru autoktonok eta kanadar batek. Arbasoengandik ditugun eskubideak urratzea eta gure lurraldeak kaltetzea zekartzaten lege proiektu batzuk oztopatzeko antolatu ginen. Mugimendua laster hedatu zen Kanada guztira. Zapalkuntza eta kolonizazio historia luze batek eragin kexu gorriaren gorpuztea da Idle No More.

Emakumeak dira lehen lerroan. Kolonialismoa patriarkatuarekin eskuz esku doalako marka dea?

Egia da emakumeok ginela mugimenduaren buruan; izan ekintza antolatzaile ala bozeramaile, beti emakumeok ginen lehen lerroan. Naturalki egin zen. Arrazoa argia da: kolonizazioak betidanik emakumeak hunki ditu gehiago; autoktono izateaz gain emakume izateagatik erronka gehiago ditugu gaitzeko. Patriarkatuarekin errimaturik da kolonizazioa. Emakumeok ez gara

behar den heinean ordezkatuak instantzia politikoetan, ez egitura federaletan ezta autoktonoenetan ere, kolonizazioa aitzin zeukaten boterea galdurik dutelako. Horregatik gara egitura politiko kolonialetarik kanpo aktibo, galdutako boterea berreskuratu nahi dugulako.

Kolonizazio horren kontzientzia zein heinetakoa da autoktonoen diren artean? Quebecarren partetik ez ezagutze anitzi aurre egin behar izan dut, gure kultura eta errealitateen jakineza da nagusi. Gurea ez da eskolan irakatsia, historia kurtsuetan izugarri gutxi aipatzen da. Aurreiritzi arrazistak eta diskriminazioak ondorioztatzen ditu ezjakintasun horrek. Baina uste dut, hala ere, egoera hobetuz doala, besteak beste Idle No More mugimenduak kontzientzia hartzea ondorioztatu zuelako. Autoktonoon aferei buruzko irekidura handiagoa nabari da, errealitatea hobeto ezagutzeko nahikeria bada. Hasiera eman zitzaion egoera berri bati. Autoktono eta ez-autoktonoen artean dauden

paretak hautsi nahi baldin baditugu, horren alde azkarki lan egiten segitu behar dugu.

Autoktonoizatearen harrotasunaberpizteko tresna ere izan zen Idle No More. Kolonizazioagatik eta arrazakeriagatik laidoztaturiko nortasunari bestela begiratzen hasi dira anitz. Bai, benetan harrotasun sentimendua berpizteko balio ukan zuen eta hori sekulakoa da. Harrotasuna eta norbere komunitatearen alde inplikatzeko desioa eragin zuen gazte anitzen baitan. Adibidez, horren isla izan zen Cris populuko gazte batzuek Quebec iparretik Ottawa arte egin Nishiyuu martxa. Noski, aldarrikape-nak entzunarazteko egin zuten martxa, baina lanketa pertsonal identitario bat egiteko ere balio ukan zuen.

Gazteak autoktono izateaz harro direla erran zenezake?

Mailaz mailako aldaketa gertatzen ari da. Urte luzeetan ezertarako balio ez dugula eta desagertu behar dugula en-

tzun izana ez da eraginik gabekoa izan. Krisi identitarioan gara. Hori dela-eta, nortasunari buruzko galdeketa betean dira asko. Baina uste dut baikorki eta harrotasunez berreskuratu nahi dutela anitzek autoktono nortasuna. Identitate hori berriz definitzen ari gara. Garai bateko erregimenak ondorioztatu eraginak pairatu arren, gerorantz begira gaude. Modernitatean bizi gara, gure kultura eta hizkuntzak bestelakotzen gabiltza, beti sustraiak zainduz. Zinezko konfiantza badut gazterian, geroa gure eskuetan hartzeko gaitasuna dugulako.

Garai batean bezain begi-bistakoa ezizan arren, genozidio kulturala oraindik hor da.

Ez ditugu gure gurasoek eta aitona-amonek pairatu trauma bortitzak bizi izan, baina ondorioak jasaten ari gara. Barnetegien bidez egin genozidio kulturalaren eraginak pertsonalki bizi ditugu. Hizkuntza eta kulturaren transmisioa kolokan dago eta babesteko zein berpizteko behar gorria hor dugu.

Widia Lariviere (ezkerrean) Idle No More mugimenduaren mobilizazio batean parte hartzen. "Zapalkuntza eta kolonizazio historia luze batek eragin xexu gorriaren gorpuzteada Idle No More".

WIDIA LARIVIEREK UTZIA

Zein da zure iduriko urgentziazko desafioa?

Galdera ona da eta anitz daudela erran nezake. Autoktonoon autodeterminazio eskubidearen urraketa dugu arazoaren muinean, betidanik gobernuekiko harreman kolonialista, desorekatu eta paternalistan garelako. Autodeterminazio eskubide hori errespetatua ez deino, desberdintasun politikoak izanen dira. Arlo sozialari begiratu gero, sendatze kolektiboan murgilduta gara. Bizi izandako historia beltz horretatik sendatze-ko denbora hartu behar dugu. Historia horri begiratu behar diogu zer garen ulertu nahi badugu, orainari eta geroari bizkar eman gabe. Quebecarrei eta kanadarrei ere ezagutarazi behar diegu gure historia, arrazismoak ezezagutzan dituelako sustraiak. »